

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Факультет інтегрованих технологій і обладнання

Кафедра фізичного виховання і спорту

Затверджую:

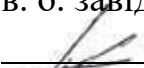
Декан факультету інтегрованих
технологій і обладнання

 О. Г. Гринь
«___» _____ 2025 р.

Гарант освітньо-професійної програми,
к.н.ф.в.с., доцент

 С. О. Черненко
«___» _____ 2025 р.

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри фізичного виховання і спорту
Протокол № 17 від 06.05.2025 р.

в. о. завідувач кафедри
 С. О. Черненко
«___» _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ»

галузь знань	<u>А Освіта спеціальність</u>
	<u>А7 Фізична культура і спорт</u>
ОПП	<u>«Фізична культура і спорт»</u>
Освітній рівень	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет	<u>інтегрованих технологій і обладнання</u>

Розробник: Приймак А.Ю. канд. пед. наук, старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту.

Краматорськ-Тернопіль
2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Показники		Галузь знань, напря підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Денна на базі ПЗСО	Денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки		Денна на базі ПЗСО	Денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки
Кількість кредитів		А Освіта	Вибіркова	
6,0	5,0			
Загальна кількість годин				
180	150			
Модулів – 1		А7 Фізична культура і спорт	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2			4	2
Індивідуальне навчально- дослідне завдання – підготовка реферату.			Семестр	
			7	3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 12		перший (бакалаврський)	Лекції	
			30	30
			Практичні	
			30	30
			Самостійна робота	
			120	90
			Вид контролю	
Іспит		Іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 1/2.

2. Загальні відомості, мета і завдання дисципліни.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Теорія спортивного відбору» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю А7 «Фізична культура та спорт».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні уявлення вітчизняних та закордонних спеціалістів про стратегію спортивного відбору юних спортсменів.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія та методика фізичного виховання, спортивна педагогіка, теорія і методика викладання обраного виду спорту, загальна спортивна психологія, загальна теорія підготовка спортсменів, анатомія та фізіологія людини, виробнича практика за профілем майбутньої роботи, теорія і методика викладання (бадмінтон, теніс, пляжний волейбол).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Вступ в теорію спортивного відбору. Система підготовки юних спортсменів.
2. Відбір в різних видах спорту.

Метою дисципліни є: ознайомлення з системою педагогічних, психологічних, медико-біологічних методів дослідження по виявленню здібностей дітей, підлітків і юнаків до спеціалізації у певному виді спорту.

Завдання дисципліни:

Теоретичні:

- сформулювати у студентів загальне уявлення про організаційно-методичні основи спортивного відбору;
- визначити технологію прогнозування наявності здібностей, обдарованості і талановитості в спорті;
- розкрити основи контролю загальної і спеціальної підготовленості спортсменів;
- визначити особливості відбору в різні види спорту.

Практичні:

- прогнозувати наявність спортивної обдарованості індивіда за генеалогічними даними;
- прогнозувати схильність дитини до спортивної діяльності за фенотипічною особистістю генетичних маркерів;
- організовувати відбір найбільш перспективних спортсменів на різних етапах багаторічної підготовки;
- володіти технологією тестування рівня розвитку загальних та спеціальних здібностей спортсменів;
- визначати перспективність спортсмена до конкретного виду спорту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості спортивного відбору в різних країнах світу;
- технологію генетичного прогнозування розвитку загальних і спеціальних здібностей спортсменів;

- особливості використання генетичних маркерів для прогнозування спортивної обдарованості дітей і підлітків;
- організаційно-методичні основи спортивного відбору;
- метрологічне забезпечення спортивного відбору;
- методику діагностики розвитку загальних здібностей спортсменів;
- особливості розвитку і діагностику спеціальних здібностей спортсменів;
- особливості розвитку і діагностику морфо-функціональних здібностей спортсменів;
- технологію відбору в складно-координаційних (гімнастику, фігурне катання) видах спорту;
- технологію відбору в ігрових (футбол, баскетбол, теніс) видах спорту;
- технологію відбору в циклічних (весловий спорт, велоспорт, лижні гонки) видах спорту;
- технологію відбору в спортивних єдиноборствах (боротьба, бокс, фехтування);
- технологію відбору в силові види спорту (важку атлетику, пауерліфтинг).

ВМІТИ:

- працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою;
- володіти культурою спілкування з дітьми, їх батьками, тренерами дитячо-юнацьких спортивних шкіл, лікарями, судьями-організаторами спортивних змагань, керівниками спортивних рад;
- планувати та прогнозувати у спорті, контролювати рівень підготовленості, засобів відновлення і підвищення працездатності спортсменів, навчально-тренувальний процес юних спортсменів;
- прогнозувати наявність спортивної обдарованості індивіда за генеалогічними даними;
- прогнозувати схильність дитини до спортивної діяльності за фенотипічною особистістю генетичних маркерів;
- організовувати відбір найбільш перспективних спортсменів на різних етапах багаторічної підготовки.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (ФКС):

- здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості;
- здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини;
- здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом;

- здатність до безперервного професійного розвитку;
- Програмні результати навчання (ПРН):*
- засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег;
 - здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
 - здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань;
 - знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання на базі ПЗСО, ОКР «Молодший бакалавр».

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практ. роботи	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Лаб. роботи															
Сам. робота	5	5	6	5	7	6	7	6	5	6	6	7	7	7	5
Консультації															
Модулі	Зм.М1									Зм.М2					
Контроль по модулю									к						к

4. Лекції

Змістовний модуль 1. Вступ в теорію спортивного відбору. Система підготовки юних спортсменів.

Тема 1. Вступ до предмету. Система спортивного відбору в різних країнах.

Зміст теми: Поняття спортивного відбору. Система спортивного відбору. З історії вивчення проблеми спортивного відбору. Значення відбору в системі багаторічної підготовки спортсменів. Система спортивного відбору Німеччини. Етапи спортивного відбору юних спортсменів колишньої ГДР. Критерії спортивної придатності, що використовувались в ГДР. Сучасна система пошуку талановитих спортсменів в Німеччині. Система пошуку спортивних талантів в США. Організаційна структура спорту США. Особливості спортивного відбору в

Китаї. Організаційна структура спорту Китаю. Методологія ступеневої системи пошуку спортивних талантів. Організаційні основи спортивного відбору в Італії. Організаційна структура спорту в Італії. Організаційні основи спортивного відбору Франції. Організаційна структура спорту у Франції. Особливості спортивного відбору Австралії. Методологія спортивного відбору в ігрові види спорту. Структура програми пошуку спортивних талантів в Австралії. Система відбору в клубні дитячо-молодіжні секції Польщі. Модель діяльності спортивного клубу Польщі при підготовці юних спортсменів. Особливості комплексного відбору талановитих спортсменів в Україні.

Література: [11-12, 21].

Тема 2. Структура та генетика розвитку спортивного таланту.

Зміст теми: Структура спортивного таланту. Частота появи спортивного таланту. Двигуни, здібності, обдарованість і задатки. Спадковість спортивного таланту. Спадковість розвитку загальних здібностей. Спадковість розвитку спеціальних здібностей. Наслідування адаптаційних можливостей людини. Спадковість розвитку морфологічних ознак людини. Спадковість розвитку м'язової системи людини. Спадковість розвитку рухових здібностей людини. Спадковість розвитку функціональних можливостей людини. Спадковість наступу менархе у дівчат

Література: [11-12, 21].

Тема 3. Генетичні маркери у прогнозуванні схильності до спортивної обдарованості.

Зміст теми: Загальні відомості про генетичні маркери. Серологічні маркери індивідуального розвитку людини. Іридологічні маркери індивідуального розвитку людини. Іридологічні маркери фізичного розвитку людини. Дерматогліфічні маркери індивідуального розвитку людини. Методика отримання відбитків пальців, долонь рук та їх аналіз. Дерматогліфічні маркери розвитку морфологічних особливостей людини. Дерматогліфічні маркери розвитку рухових здібностей людини

Література: [1, 11-12, 21-22].

Тема 4. Організаційно-методичні основи спортивного відбору.

Зміст теми: Загальна характеристика етапів спортивного відбору. Базовий спортивний відбір. Відбір рухово-здібних дітей. Відбір обдарованих спортсменів. Відбір талановитих спортсменів. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. Відбір талановитих спортсменів до вищих навчальних закладів. Відбір спортивної еліти.

Література: [11-12, 21].

Тема 5. Метрологічне забезпечення спортивного відбору.

Зміст теми: Вибір інформаційних критеріїв оцінки розвитку спеціальних здібностей спортсменів. Педагогічна оцінка результатів вимірювальних процедур. Визначення належних норм рівня фізичного розвитку та функціональної підготовленості юних спортсменів. Технології прогнозування схильності людини до спортивної діяльності. Вимірювання якісних характеристик рухів. Ефективність спортивного відбору. Надійність діагностики розвитку моторних функцій та біологічні ритми.

Література: [2, 7, 11, 21].

Тема 6. Діагностика розвитку загальних здібностей спортсменів.

Зміст теми: Діагностика розвитку інтелектуальних здібностей спортсменів. Діагностика розвитку пам'яті спортсменів. Діагностика розвитку уваги спортсменів. Діагностика розвитку мислення спортсменів. Діагностика типологічних властивостей нервової системи. Діагностика маскулінності–фемінінності спортсменок.

Література: [4, 14-17].

Тема 7. Розвиток та діагностика спеціальних здібностей спортсменів.

Зміст теми: Розвиток та діагностика координаційних здібностей спортсменів. Розвиток координаційних здібностей людини. Діагностика розвитку координаційних здібностей. Розвиток та діагностика силових здібностей спортсменів. Розвиток силових здібностей людини. Діагностика розвитку силових здібностей спортсменів. Розвиток та діагностика швидкісних здібностей спортсменів. Розвиток швидкісних здібностей людини. Діагностика розвитку швидкісних здібностей спортсменів. Розвиток та діагностика здатності до витривалості у спортсменів. Розвиток здатності людини до витривалості. Діагностика розвитку здатності до витривалості у спортсменів. Розвиток та діагностика здатності до гнучкості у суглобах спортсменів. Розвиток гнучкості людини. Діагностика розвитку гнучкості спортсменів.

Література: [11-12, 21].

Тема 8. Розвиток та діагностика морфо-функціональних показників спортсменів.

Зміст теми: Розвиток морфологічних ознак людини. Діагностика морфологічних показників спортсменів (антропометрія). Значення розвитку функціональних систем спортсмена. Діагностика функціональних можливостей спортсменів. Діагностика функцій серцево-судинної системи. Діагностика функцій дихальної системи. Діагностика функцій нервово-м'язової системи. Діагностика функцій сенсорних систем. Зоровий аналізатор.

Література: [11-12, 18, 21].

Змістовний модуль 2. Відбір в різних видах спорту.

Тема 9. Спортивний відбір в бігунів на короткі дистанції.

Зміст теми: Спортивний відбір бігунів на короткі дистанції. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у бігу на короткі дистанції. Модельні характеристики бігунів на короткі дистанції. Моделі спортивних здібностей кваліфікованих спортсменів. Моделі спортивної майстерності спринтерів. Моделі змагальної діяльності спринтерів. Оцінка розвитку морфологічних показників, рухових здібностей та функціональних можливостей спринтерів на різних етапах спортивного відбору. Динаміка спортивних результатів найсильніших спринтерів світу. Тестування розвитку спеціальних здібностей спринтерів. Діагностика спортивної обдарованості спринтерів у рухливих іграх.

Література: [3, 11, 21].

Тема 10. Спортивний відбір бігунів на середні та дальні дистанції.

Мета заняття: сформулювати уявлення про основи моделювання спортивних здібностей кваліфікованих багатоборців, моделі спортивної майстерності багатоборців, оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей багатоборців на різних етапах спортивного відбору, динаміку спортивних результатів найсильніших багатоборців світу.

Література: [3, 11, 21].

Тема 11. Спортивний відбір у складно-координаційних видах спорту.

Зміст теми: Спортивний відбір у гімнастиці. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у гімнастиці. Модельні характеристики гімнастів. Оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей гімнастів на різних етапах спортивного відбору. Оцінка змагальної діяльності гімнастів. Діагностика спортивної обдарованості гімнастів у рухливих іграх. Шляхи збереження талановитих гімнастів у спорті. Спортивний відбір у фігурному катанні. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у фігурному катанні. Модельні характеристики фігуристів. Оцінка розвитку морфологічних показників, рухових здібностей та технічної підготовленості фігуристів на різних етапах спортивного відбору. Прогноз схильності дітей до фігурного катання.

Література: [6, 8, 10, 11-12, 21].

Тема 12. Спортивний відбір в ігрових видах спорту.

Зміст теми: Спортивний відбір у футболі. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у футболі. Модельні характеристики кваліфікованих футболістів. Моделі змагальної діяльності командних та індивідуальних дій у футболі. Прогнозування ігрового амплуа футболістів у процесі комплектування команди. Спортивний відбір футболістів у зарубіжних країнах. Спортивний відбір у баскетболі. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у баскетболі. Модельні характеристики кваліфікованих баскетболістів. Оцінка розвитку рухових здібностей баскетболістів на різних етапах спортивного відбору.

Література: [11-12, 21-23].

Тема 13. Спортивний відбір у циклічних видах спорту.

Зміст теми: Спортивний відбір у плаванні. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у плаванні. Модельні характеристики кваліфікованих плавців. Моделі змагальної діяльності плавців. Оцінка розвитку морфологічних показників та рухових здібностей плавців на різних етапах спортивного відбору. Відбір здібних та обдарованих плавців. Комплексна оцінка перспективності плавців. Критерії відбору плавців у розвинених країнах. Спортивний відбір у веслуванні. Фактори, що визначають високі спортивні досягнення у веслуванні. Модельні характеристики кваліфікованих веслярів. Моделі спортивної майстерності веслярів. Оцінка розвитку морфологічних показників, рухових здібностей та функціональних можливостей веслярів на різних етапах спортивного відбору. Відбір здібних та обдарованих веслярів. Спортивний відбір у велоспорті. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у велосипедному спорті. Модельні характеристики кваліфікованих велосипедистів. Оцінка розвитку морфологічних показників, рухових здібностей та функціональних можливостей велосипедистів на різних етапах спортивного відбору. Методика діагностики структури змагальної діяльності кваліфікованих велосипедистів. Спортивний відбір у лижному спорті. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у лижних перегонах. Модельні характеристики кваліфікованих лижників. Оцінка розвитку морфологічних показників та рухових здібностей лижників-гонщиків на різних етапах спортивного відбору. Діагностика спортивної обдарованості лижників у рухливих іграх.

Література: [11-12, 21-23].

Тема 14. Відбір у спортивні єдиноборства.

Зміст теми: Спортивний відбір у боротьбі. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у боротьбі. Модельні характеристики кваліфікованих борців. Оцінка розвитку рухових здібностей борців на різних етапах спортивного відбору. Динаміка становлення спортивної майстерності борців. Тестування розвитку спеціальних здібностей борців. Оцінка змагальної діяльності борців. Діагностика спортивної обдарованості борців у рухливих іграх. Спортивний відбір у боксі. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у боксі. Модельні характеристики кваліфікованих боксерів. Оцінка розвитку рухових та психомоторних здібностей, функціональних можливостей боксерів на різних етапах спортивного відбору. Діагностика спортивної обдарованості боксерів у рухливих грах.

Література: [11-12, 21-23].

Тема 15. Спортивний відбір у силові види спорту.

Зміст теми: Спортивний відбір у важкій атлетиці. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у важкій атлетиці. Модельні характеристики кваліфікованих важкоатлетів. Моделі спортивної майстерності важкоатлетів.

Моделі змагальної діяльності важкоатлетів. Оцінка розвитку морфологічних показників та рухових здібностей важкоатлетів на різних етапах спортивного відбору. Метрологічне забезпечення спортивного відбору важкоатлетів. Спортивний відбір у пауерліфтингу. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у пауерліфтингу. Модельні характеристики кваліфікованих спортсменів, що займаються пауерліфтингом. Моделі змагальної діяльності найсильніших спортсменів у пауерліфтингу. Оцінка розвитку морфологічних показників спортсменів у пауерліфтингу на різних етапах змагального відбору. Динаміка спортивних результатів.

Література: [11-12, 21-23].

3. Практичні заняття.

Мета проведення практичних (семінарських) занять – є формування системи фундаментальних знань, що визначають професійну діяльність в галузі фізичного виховання;

Внаслідок практичних (семінарських) занять студенти повинні знати:

- особливості спортивного відбору в різних країнах світу;
- технологію генетичного прогнозування розвитку загальних і спеціальних здібностей спортсменів;
- особливості використання генетичних маркерів для прогнозування спортивної обдарованості дітей і підлітків;
- організаційно-методичні основи спортивного відбору;
- метрологічне забезпечення спортивного відбору;
- методику діагностики розвитку загальних здібностей спортсменів;
- особливості розвитку і діагностику спеціальних здібностей спортсменів;
- особливості розвитку і діагностику морфо-функціональних здібностей спортсменів;
- технологію відбору в складно-координаційних (гімнастику, фігурне катання) видах спорту;
- технологію відбору в ігрових (футбол, баскетбол, теніс) видах спорту;
- технологію відбору в циклічних (весловий спорт, велоспорт, лижні гонки) видах спорту;
- технологію відбору в спортивних єдиноборствах (боротьба, бокс, фехтування);
- технологію відбору в силові види спорту (важку атлетику, пауерліфтінг).

вміти:

- працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою;
- володіти культурою спілкування з дітьми, їх батьками, тренерами дитячо-юнацьких спортивних шкіл, лікарями, суддями-організаторами спортивних змагань, керівниками спортивних рад;
- планувати та прогнозувати у спорті, контролювати рівень підготовленості, засобів відновлення і підвищення працездатності спортсменів, навчально-тренувальний процес юних спортсменів;
- прогнозувати наявність спортивної обдарованості індивіда за генеалогічними даними;
- прогнозувати схильність дитини до спортивної діяльності за фенотипічною особистістю генетичних маркерів;
- організовувати відбір найбільш перспективних спортсменів на різних етапах багаторічної підготовки.

Змістовний модуль 1. Вступ в теорію спортивного відбору. Система підготовки юних спортсменів

Практичне заняття №1. Тема 1.1 Вступ до предмету. Система спортивного відбору в різних країнах.

Мета заняття: сформулювати уявлення про об'єкт і предмет дисципліни «Теорія спортивного відбору», значення відбору в системі багаторічної підготовки спортсменів, особливості проведення спортивного відбору в різних країнах світу.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Яке значення в системі фізичного виховання посідає спортивний відбір?
2. Визначте організаційні основи спортивного відбору Франції.
3. Визначте організаційні основи спортивного відбору Німеччині.
5. Визначте організаційні основи спортивного відбору США.
6. Визначте організаційні основи спортивного відбору Китаю.
7. Визначте організаційні основи спортивного відбору України.
8. Особливості комплексного відбору талановитих спортсменів в Україні?

II. Розкрийте зміст понять:

відбір, спортивний відбір, рухові здібності, комплектування команди, спортивна орієнтація, здібності, тест, тестування, фізичний розвиток.

III. Підготуйте презентацію на запропоновану тему:

1. Організаційні основи спортивного відбору в обраному виді спорту.
 2. Особливості комплексного відбору талановитих спортсменів в Україні.
- Література: [5, 8-9, 18-20].

Практичне заняття №2. Тема 1.2. Структура та генетика розвитку спортивного таланту.

Мета заняття: сформулювати уявлення про структуру спортивного таланту, частоту появи спортивного таланту. Спадковість спортивного таланту. Спадковість розвитку загальних здібностей. Спадковість розвитку м'язової системи, рухових здібностей, функціональних можливостей людини.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як ви розумієте наслідування адаптаційних можливостей людини?
2. Охарактеризуйте спадковість розвитку морфологічних ознак людини.
3. Яким чином спадковість впливає на розвитку рухових здібностей людини?
4. Що таке функціональні можливості організму?
5. Яким чином відбувається спадковість спортивного таланту?
6. Як ви розумієте адаптаційні можливості людини?

7. Які особливості спадковості розвитку м'язової системи людини?

II. Розкрийте зміст понять: адаптація, генеалогічний метод, генетика, генотип, спадковість, талант, фенотип, геніальність, талант, спортивний талант.

III. Підготуйте доповідь на запропоновану тему:

1. Спадковість розвитку морфологічних ознак людини.
2. Спадковість розвитку м'язової системи людини.

Література: [6, 13].

Практичне заняття №3. Тема 1.3. Генетичні маркери у прогнозуванні схильності до спортивної обдарованості.

Мета заняття: визначити загальні відомості про генетичні маркери, серологічні маркери індивідуального розвитку людини, іридологічні маркери індивідуального розвитку людини. Іридологічні маркери фізичного розвитку людини. Дерматогліфічні маркери розвитку рухових здібностей людини.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Що таке генетичний маркер? Які має властивості?
2. Як ви вважаєте для індивідуального прогнозу розвитку жирової тканини можна використовувати серологічні маркери?
3. За допомогою яких приладів проводять іригоскопію?
4. Які ви знаєте дерматогліфічні маркери розвитку морфологічних особливостей людини?

II. Розкрийте зміст понять: ген, маркер іридологія, пенетрантність, хромосоми, експресивність.

Література: [11-12, 21].

Практичне заняття №4 Тема 1.4. Організаційно-методичні основи спортивного відбору.

Мета заняття: визначити загальні відомості про етапи спортивного відбору, базовий спортивний відбір, відбір рухово-здібних дітей, обдарованих спортсменів, талановитих спортсменів.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Які завдання вирішує I етап спортивного відбору?
2. Які завдання вирішує II етап спортивного відбору?
3. Які завдання вирішує III етап спортивного відбору?
4. Які завдання вирішує IV етап спортивного відбору?
5. Охарактеризуйте етап попереднього відбору.
6. Охарактеризуйте етап основного відбору.
7. Охарактеризуйте етап заключного відбору.
8. Охарактеризуйте відбір рухових здібностей дітей.
9. Охарактеризуйте відбір обдарованих та талановитих спортсменів.

II. Розкрийте зміст понять: Біологічний вік, динамічна силова витривалість, статична силова витривалість, тренуваність.

III. Самостійно опрацювати: відбір талановитих спортсменів до вищих навчальних закладів. відбір спортивної еліти.

Література: [11-12, 21].

Практичне заняття №5 Тема 1.5. Метрологічне забезпечення спортивного відбору.

Мета заняття: сформувати уявлення про вибір інформаційних критеріїв оцінки розвитку спеціальних здібностей спортсменів, педагогічна оцінка результатів вимірювальних процедур, визначення належних норм рівня фізичного розвитку та функціональної підготовленості юних спортсменів, технології прогнозування схильності людини до спортивної діяльності.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Яким чином можна визначити належних норм рівня фізичного розвитку та функціональної підготовленості юних спортсменів.
2. Які ви знаєте технології прогнозування схильності людини до спортивної діяльності?
3. Від яких факторів залежить ефективність спортивного відбору?
4. Що впливає на надійність діагностики розвитку моторних функцій та біологічні ритми?

II. Розкрийте зміст понять: спортивна метрологія, кваліметрія, належні норми, норма, педагогічна оцінка.

III. Підготуйте реферат із запропонованих тем:

1. Організаційна структура ДЮСШ, основний зміст та напрямки діяльності.
 2. Програмно-нормативне забезпечення дитячо-юнацького спорту в Україні.
- Література: [1, 11-12, 21-22].

Практичне заняття №6 Тема 1.6. Діагностика розвитку загальних здібностей спортсменів.

Мета заняття: сформувати уявлення про інтелектуальні здібності спортсменів, провести діагностику розвитку пам'яті спортсменів, розвитку уваги спортсменів, мислення спортсменів, типологічних властивостей нервової системи.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. За яким тестом можна визначити інтелектуальні можливості людини?
2. Як проводити діагностику пам'яті спортсмена?
3. За допомогою тесту «заплутані лінії» яку проводять діагностику?
4. Для чого необхідно проводити діагностику мислення спортсмена?

II. Розкрийте зміст понять: увага, пам'ять, інтелект, мислення, темперамент, короткочасна пам'ять, діагностика.

III. Підготуйте презентацію із запропонованих тем:

1. Роль темпераменту спортсмена на досягнення спортивних результатів.
2. Діагностика розвитку інтелектуальних здібностей людини.

Література: [11-12, 21].

Практичне заняття №7. Тема 1.7. Розвиток та діагностика спеціальних здібностей спортсменів.

Мета заняття: сформувані уявлення про розвиток і діагностику координаційних, силових, швидкісних, здатності до гнучкості у суглобах, витривалості.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Охарактеризуйте загальну схему розвитку сили.
2. Охарактеризуйте загальну схему розвитку швидкості.
3. Охарактеризуйте загальну схему розвитку витривалості.
4. Охарактеризуйте загальну схему розвитку гнучкості.
5. Охарактеризуйте загальну схему розвитку спритності.

II. Розкрийте зміст понять: витривалість, гнучкість, координація, силові здібності, здатність до ритму, рівноваги.

III. Підготуйте реферат із запропонованих тем:

1. Діагностика розвитку здатності до витривалості у спортсменів в обраному виді спорту.
2. Діагностика розвитку силових здібностей спортсменів в обраному виді спорту.
3. Діагностика розвитку координаційних здібностей спортсменів в обраному виді спорту.

Література: [2, 7, 11, 21].

Практичне заняття №8 Тема 1.8. Розвиток та діагностика морфо-функціональних показників спортсменів.

Мета заняття: сформувані уявлення про розвиток морфологічних ознак людини, діагностику морфологічних показників спортсменів (антропометрія), значення розвитку функціональних систем спортсмена, діагностику функціональних можливостей спортсменів, серцево-судинної системи, дихальної системи та нервово-м'язової системи.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Перелічіть основні морфологічні признаи людини. Дати характеристику.

2. Які ви знаєте діагностики морфологічних показників спортсменів?
3. Що таке соматотип? Як проводити діагностику соматотипа дітей та підлітків?
4. Які ви знаєте основні конституціональні типи? Дайте характеристику.
5. В чому полягає діагностика соматотипа спортсменів за методикою Хіт-Картера?
6. Що визначає кутовий показник Кларка?
7. Які ви знаєте діагностики серцево-судинної системи?

II. Розкрийте зміст понять: плантографія, соматотип, електроміографія, максимальна вентиляція легень, мезоморфний тип конституції.

Література: [4, 14-17].

Змістовний модуль 2. Відбір в різних видах спорту.

Практичне заняття № 9. Тема 2.9. Спортивний відбір бігунів на короткі дистанції в легкій атлетиці.

Мета заняття: сформувати уявлення про спортивний відбір бігунів на короткі дистанції, чинники, що визначають високі спортивні досягнення у бігу на короткі дистанції, модельні характеристики бігунів на короткі дистанції, моделі спортивних здібностей кваліфікованих спортсменів, моделі спортивної та змагальної майстерності спринтерів, моделі змагальної діяльності спринтерів.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір бігунів на короткі дистанції?
2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень в бігу на короткі дистанції?
3. Які ви знаєте види моделі спринтерів?

II. Розкрийте зміст понять: бар'єрний біг, модель, легка атлетика, спринт, біг.

III. Самостійно опрацювати:

1. Моделі спортивної майстерності стрибунів у довжину. Оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей стрибунів у довжину на різних етапах спортивного відбору. Динаміка спортивних результатів найсильніших стрибунів у довжину світу.

2. Моделі спортивної майстерності стрибунів у висоту. Оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей стрибунів у висоту на різних етапах спортивного відбору. Динаміка спортивних результатів найсильніших стрибунів у висоту.

Література: [11-12, 18, 21].

Практичне заняття № 10. Тема 2.10. Спортивний відбір бігунів на середні та дальні дистанції.

Мета заняття: сформувати уявлення про основи моделювання спортивних здібностей кваліфікованих багатоборців, моделі спортивної майстерності багатоборців, оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей багатоборців на різних етапах спортивного відбору, динаміку спортивних результатів найсильніших багатоборців світу.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір бігунів на середні та довгі дистанції?
2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень в бігу на середні та довгі дистанції?
3. Які ви знаєте види модельних характеристик на середні та довгі дистанції?
4. Як класифікується навантаження за величиною?
5. Що відносять до інформативних показників змагальної діяльності в бігу?

II. Розкрийте зміст понять: марафонський біг, біг з перешкодами, стайер, загально рухова підготовленість, кардіо-респіраторна витривалість.

III. Самостійно опрацювати:

1. Моделі спортивної майстерності металників спису. Оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей металників спису на різних етапах спортивного відбору. Динаміка спортивних результатів найсильніших металнику спису у світі.

2. Моделі спортивної майстерності металників диску. Оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей металників диску на різних етапах спортивного відбору. Динаміка спортивних результатів металників диску у світі.

Література: [11-12, 18, 21].

Практичне заняття № 11. Тема 2.11. Спортивний відбір у складно-координаційних видах спорту.

Мета заняття: сформувати уявлення про основи спортивного відбору у гімнастиці та фігурному катанні, чинники, що визначають високі спортивні досягнення у гімнастиці та фігурному катанні, модельні характеристики гімнастів та фігуристів. Оцінка розвитку морфологічних показників і рухових здібностей гімнастів та фігуристів на різних етапах спортивного відбору. Оцінка змагальної діяльності гімнастів та фігуристів.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір у гімнастиці та фігурному катанні?
2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень у гімнастиці та фігурному?

3. Які ви знаєте види модельних характеристик у гімнастиці та фігурному?

4. Як класифікується навантаження у гімнастиці та фігурному за величиною?

II. Розкрийте зміст понять: гімнастики, розвиток спортивної гімнастики, спортивна гімнастика, аналіз руху.

Література: [5, 6, 11-12, 21].

Практичне заняття № 12. Тема 2.12. Спортивний відбір в ігрових видах спорту.

Мета заняття: сформувати уявлення про спортивний відбір у футболі та баскетболі, чинники, що визначають високі спортивні досягнення у футболі та баскетболі, модельні характеристики кваліфікованих футболістів та баскетболістів, моделі змагальної діяльності командних та індивідуальних дій у футболі та баскетболі, прогнозування ігрового амплуа футболістів, баскетболістів у процесі комплектування команди.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір у футболі та баскетболі?
2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень у футболі та баскетболі?
3. Які ви знаєте види модельних характеристик у футболі та баскетболі?
4. Як класифікується навантаження у футболі та баскетболі за величиною?

II. Розкрийте зміст понять: баскетбол, футбол, техніка гри у баскетболі та футболі, ігрові амплуа.

Література: [3, 11, 21].

Практичне заняття № 13. Тема 1.13. Спортивний відбір у циклічних видах спорту.

Мета заняття: сформулювати уявлення про спортивний відбір у плаванні, веслуванні, велоспорті. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у плаванні, веслуванні, велоспорті. Модельні характеристики кваліфікованих плавців, веслувальників та велосипедистів. Моделі змагальної діяльності плавців, веслувальників та велосипедистів. Відбір здібних та обдарованих плавців, веслувальників та велосипедистів. Комплексна оцінка перспективності плавців, веслувальників та велосипедистів. Критерії відбору плавців, веслувальників та велосипедистів у розвинених країнах.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір у плаванні, веслуванні, велоспорті?

2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень у плаванні, веслуванні, велоспорті?

3. Які ви знаєте види модельних характеристик у плаванні, веслуванні, велоспорті?

4. Як класифікується навантаження у плаванні, веслуванні, велоспорті за величиною?

5. Які є критерії відбору плавців, веслувальників та велосипедистів у розвинених країнах?

II. Розкрийте зміст понять: батерфляй, брас, вільний стиль, академічна гребля, гребля на байдарках, гребля на каное, велоспорт, багатоденні гонки, гонки з лідером.

Література: [6, 8, 10, 11-12, 21].

Практичне заняття № 14. Тема 1.14. Відбір у спортивні єдиноборства.

Мета заняття: формування уявлення про спортивний відбір у боротьбі, боксі, чинники, що визначають високі спортивні досягнення у боротьбі, боксі, модельні характеристики кваліфікованих борців та боксерів, оцінка розвитку рухових здібностей борців та боксерів на різних етапах спортивного відбору. Динаміка становлення спортивної майстерності борців, боксерів. Тестування розвитку спеціальних здібностей борців, боксерів. Оцінка змагальної діяльності борців та боксерів.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір у боротьбі та боксі?

2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень у боротьбі та боксі?

3. Які ви знаєте види модельних характеристик у боротьбі та боксі?

4. Як класифікується навантаження у боротьбі та боксі за величиною?

5. Які є критерії відбору борців та боксерів у розвинених країнах?

II. Розкрийте зміст понять: вільна боротьба, боротьба дзюдо, греко-римська боротьба, боротьба тейквандо, бокс.

Література: [11-12, 21-23].

Практичне заняття № 15. Тема 1.15. Спортивний відбір у силові види спорту.

Мета заняття: формування уявлення про спортивний відбір у важкій атлетиці, пауерліфтингу. Чинники, що визначають високі спортивні досягнення у важкій атлетиці, пауерліфтингу. Модельні характеристики кваліфікованих важкоатлетів, пауерліфтерів. Моделі спортивної майстерності важкоатлетів та пауерліфтерів. Моделі змагальної діяльності важкоатлетів та пауерліфтерів. Оцінка розвитку морфологічних показників та рухових здібностей важкоатлетів та пауерліфтерів на різних етапах спортивного відбору.

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Як проходить відбір у важкій атлетиці та паєрліфтингу?
2. Які фактори науковці визначають як визначальні для високих спортивних досягнень у важкій атлетиці та паєрліфтингу?
3. Які ви знаєте види модельних характеристик у важкій атлетиці та паєрліфтингу?
4. Як класифікується навантаження у важкій атлетиці та паєрліфтингу за величиною?
5. Які є критерії відбору важкоатлетів та паєрліфтерів у розвинених країнах? Які є фази формування психологічних вмінь і навичок?

II. Розкрийте зміст понять: вагові категорії, ривок, олімпійське двоєборство, сума триборства, IFR.

Література: [11-12, 21-23].

Тематика рефератів

1. Проблеми та аспекти спортивного відбору
2. Сучасні напрямки реалізації спортивного відбору.
3. Зв'язок спортивного відбору з етапами підготовки.
4. Реалізація етапів відбору у вибраному виді спорту.
5. Етапи відбору їх мети, завдання та зміст.
6. Задатки здібності, талант, обдарованість.
7. Модельні характеристики в системі спортивного відбору.
8. Сучасні наукові напрями у системі спортивного відбору.
9. Відбір у циклічні види спорту.
10. Контрольно-перекладні нормативи у вигляді спеціалізації спорту.
11. Прогнозування у спорті.
12. Відбір у складно-координаційні види спорту.
13. Характеристика виду спорту з позиції оцінки перспективності.
14. Шляхи вирішення проблем спортивного відбору.
15. Відбір у швидко-силові види спорту та єдиноборства.
16. Морфостатус спортсмена.
17. Контроль та оцінка фізичної підготовленості.
18. Двигуни як критерії відбору у спорті.
19. Функціональна діагностика спортсмена.
20. Психофізіологічна діагностика у спорті.
21. Контроль та оцінка функціональної готовності.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Опишіть, яка система відбору талановитих спортсменів існувала в колишній НДР.
2. Розкажіть про систему пошуку спортивно обдарованої молоді в США.
3. Опишіть особливості спортивного відбору в Китаї.
4. Розкажіть про організаційні й методологічні основи спортивного відбору в Італії та Франції.
5. Які особливості пошуку талановитих спортсменів в Австралії, Польщі й Україні?
6. Проаналізуйте подібні та відмінні риси систем спортивного відбору в різних країнах.
7. Зробіть загальне уявлення про структуру спортивного таланту.
8. Поясніть поняття «рухова здібність», «обдарованість», «задатки».
9. Поясніть особливості спадковості адаптаційних можливостей людини.
10. Розкажіть про взаємний вплив спадковості й середовища в розвитку морфологічних ознак людини.
11. Визначте прогностичну важливість морфологічних ознак людини при спортивному відборі.
12. Яка спадковість розвитку рухових здібностей людини?
13. Визначте прогностичну значимість рухових здібностей людини при спортивному відборі.
14. Розкажіть про спадковість розвитку функціональних можливостей людини.
15. Зробіть повідомлення про генетичні маркери і їхні можливості використання в системі спортивного відбору.
16. Розкажіть про серологічні маркери індивідуального розвитку людини.
17. Наведіть результати досліджень серологічних маркерів у спортсменів різних видів спорту.
18. Опишіть методику іридодіагностики.
19. Які іридологічні маркери фізичного розвитку ви знаєте?
20. Розкажіть про дерматогліфічні маркери розвитку морфологічних особливостей людини.
21. Наведіть результати досліджень, у яких вивчені дерматогліфічні маркери розвитку рухових здібностей.
22. Зробіть загальну характеристику етапів спортивного відбору, запропоновану різними авторами.
23. Яка технологія проведення базового спортивного відбору?
24. Наведіть данні про вік початку занять, спеціалізованого тренування й найвищих досягнень в різних видах спорту.
25. Опишіть особливість відбору здібних дітей на другому етапі спортивного відбору.

26. Оцінка яких загальних та спеціальних здібностей здійснюється на третьому етапі відбору?
27. Поясніть загальні проблеми відбору талановитих спортсменів.
28. Як здійснюється відбір талановитих спортсменів у вищі навчальні заклади?
29. Розкажіть про систему відбору в національні команди.
30. Розкажіть про практику вибору інформативних критеріїв оцінки розвитку спеціальних здібностей спортсменів.
31. Поясніть педагогічну оцінку результатів вимірювальних процедур.
32. Для чого в спортивному відборі використовуються належні норми фізичного розвитку й функціональної підготовленості спортсменів?
33. Поясніть методику визначення біологічного розвитку дитини.
34. Що таке кваліметрія?
35. Опишіть метрологічні проблеми підвищення ефективності спортивного відбору.
36. Розкажіть про особливості протікання біологічних ритмів людини та їх облік при діагностиці розвитку моторних функцій людини.
37. Розкажіть про способи діагностики інтелектуальних здібностей спортсменів.
38. Опишіть особливості діагностики розвитку пам'яті спортсменів.
39. Як здійснюється діагностика розвитку уваги спортсмена?
40. Поясніть технологію тестування розвитку мислення спортсмена.
41. Розкажіть про діагностику типологічних властивостей нервової системи спортсмена.
42. Як діагностують мускулінність-фемінінність спортсмена?
43. Поясніть технологію діагностики здібності спортсмена до орієнтації в просторі.
44. Дайте характеристику технології діагностики здібностей спортсмена до збереження стійкості пози.
45. Розкажіть про діагностику функціональної асиметрії спортсмена. Визначте у себе провідну руку.
46. Розкажіть про діагностику розвитку максимальної динамічної й швидкісної сили спортсменів.
47. Опишіть технологію тестування розвитку силової витривалості спортсменів.
48. Поясніть технологію визначення швидкості в цілісних рухових атаках.
49. Розкажіть про технологію непрямого визначення розвитку кардіореспіраторної витривалості спортсменів.
50. Поясніть особливості розвитку гнучкості людини. Розкрийте методику контролю гнучкості в суглобах.
51. Дайте оцінку морфологічного розвитку дітей, використовуючи конкретні приклади.
52. Опишіть технологію вимірювання довжини антропометричних показників.

53. Поясніть значення й норми функціональної діяльності серцево-судинної системи у фенотипічному прояві спортивного таланту.
54. Подайте загальну характеристику функціональної діяльності дихальної системи.
55. Наскільки важлива функціональна діяльність нервово-м'язової системи й сенсорних систем у становленні спортивного таланту?
56. Опишіть методику вимірювання ЧСС у спокої.
57. Як вимірюється ЧСС при навантаженні?
58. Розкажіть про методику вимірювання АТ.
59. Поясніть технологію проведення Гарвардського степ-тесту.
60. Як визначити ЖЕЛ?
61. Опишіть методику проведення проб Штанге, Генчі.
62. Що таке поріг анаеробного обміну?
63. Розкажіть про методи діагностики функцій нервово-м'язової системи.
64. Опишіть технології діагностики функцій сенсорних систем.
65. Розкажіть про вимоги, які ставляться до бігунів на короткі дистанції високого класу.
66. Зробіть загальне уявлення про модельні характеристики бігунів на короткі дистанції й проаналізуйте моделі їхніх спортивних здібностей.
67. Наведіть характеристику моделей спортивної майстерності спринтерів.
68. Як оцінюється розвиток рухових здібностей обдарованих й талановитих спринтерів на 2-5 етапах спортивного відбору?
69. Проаналізуйте динаміку спортивних результатів найсильніших бігунів світу на 100-400 м.
70. Розкажіть про технології тестування спеціальних здібностей спринтерів.
71. Опишіть зміст рухливих ігор, які можна використовувати для діагностики спортивної обдарованості спринтерів.
72. Визначте найбільш істотні модельні характеристики спортивних здібностей кваліфікованих багатоборців.
73. Дайте характеристику моделей спортивної майстерності багатоборців.
74. Як оцінити розвиток морфологічних особливостей будови тіла й рухових здібностей у багатоборців на різних етапах спортивного відбору.
75. Проаналізуйте динаміку спортивних результатів найсильніших у світі багатоборців.
76. Опишіть фактори, що сприяють досягненню високих спортивних результатів гімнастів.
77. Визначте найбільш істотні модельні характеристики вікових і морфологічних особливостей кваліфікованих гімнастів.
78. Як оцінити розвиток морфологічних показників гімнастів?
79. Як оцінити розвиток рухових здібностей гімнастів?
80. Як визначити інтегральну оцінку рівня фізичної підготовленості талановитих гімнасток при спортивному відборі?

81. Запропонуйте смугу перешкод, які можна рекомендувати для діагностики спортивної обдарованості гімнастів.
82. Визначте фактори, що сприяють досягненню високих спортивних результатів у фігурному катанні.
83. Дайте інформацію про модельні характеристики фігуристів високого класу.
84. Як визначають технічну підготовленість фігуристів на різних етапах спортивного відбору?
85. Які фактори визначають високі спортивні досягнення у футболі?
86. Опишіть модельні характеристики кваліфікованих футболістів.
87. Як оцінити спеціальну фізичну підготовленість і фізичну працездатність футболістів у різному віці?
88. Поясніть технологію прогнозування ігрового амплуа футболістів у процесі комплектування команди.
89. Яка система відбору юних футболістів у Польщі?
90. Розкажіть про систему відбору юних футболістів у Чехії.
91. Опишіть фактори, які визначають високі спортивні досягнення в баскетболі.
92. Поясніть модельні характеристики кваліфікованих баскетболістів.
93. Які тести можна використовувати при відборі баскетболістів на різних етапах і в різному віці?
94. Розкажіть про фактори, що визначають високі спортивні результати у плаванні.
95. Які існують модельні характеристики щодо віку і стажу плавців?
96. Опишіть модельні морфологічні характеристики розвитку рухових здібностей кваліфікованих плавців.
97. Розгляньте критерії моделей змагальної діяльності плавців високого класу, що спеціалізуються в плаванні на різні дистанції.
98. Поясніть систему відбору обдарованих плавців.
99. Розкажіть про модельні характеристики кваліфікованих веслярів.
100. Як зробити оцінку розвитку морфологічних особливостей веслярів?
101. Розкажіть про здібності й показники, що сприяють досягненню високих результатів у велосипедному спорті.
102. Які тести й випробування рекомендують фахівці використовувати у системі відбору велосипедистів?
103. Опишіть модельні характеристики кваліфікованих велосипедистів.
104. Розкрийте модельні характеристики функціональних можливостей і психічної підготовленості кваліфікованих велосипедистів.
105. Наведіть дані різних авторів про факти, що визначають високі спортивні досягнення в лижних перегонах.
106. Розкрийте модельні характеристики кваліфікованих лижників.
107. Які тести й нормативи оцінки рекомендують при визначенні спортивної придатності на перших етапах спортивного відбору лижників-гонщиків?

108. Розкажіть про фактори, що визначають високі спортивні досягнення в боротьбі.
109. Опишіть модельні характеристики кваліфікованих борців.
110. Які контрольні вправи й нормативи оцінки розвитку рухових здібностей рекомендують при відборі здібних борців?
111. Як оцінити змагальну діяльність борців різного стилю?
112. Наведіть фактори, що визначають високі спортивні досягнення в боксі.
113. Які модельні характеристики кваліфікованих боксерів вам відомі?
114. Поясніть, які тестові комплекси й оцінки при відборі боксерів можна використовувати на різних етапах відбору.
115. У гіпотетичному прикладі визначте перспективність боксера, використовуючи методику Віталія Кличка.
116. Розкажіть про рухливі ігри, які можна використовувати для діагностики спортивної обдарованості боксерів.
117. Розкажіть, які рухові здібності й особливості будови тіла спортсмена сприяють досягненню високих спортивних результатів у важкій атлетиці.
118. Визначте вікові модельні характеристики й моделі становлення спортивної майстерності кваліфікованих важкоатлетів.
119. Наведіть морфологічні особливості, моделі рухових здібностей і технічної підготовленості кваліфікованих важкоатлетів.
120. Опишіть оціночні норми розвитку морфологічних показників і рухових здібностей важкоатлетів, які можна використовувати на різних етапах спортивного відбору.
121. Дайте узагальнену характеристику метрологічного забезпечення спортивного відбору важкоатлетів.
122. Поясніть, якою будовою тіла і розвитком рухових здібностей повинен володіти спортсмен з пауерліфтингу для того, щоб домогтися високих результатів.
123. Опишіть вікові модельні характеристики і моделі становлення спортивної майстерності кваліфікованих спортсменів з пауерліфтингу.
124. Розкажіть про морфологічні моделі кваліфікованих спортсменів з пауерліфтингу.
125. Які вам відомі моделі змагальної діяльності найсильніших спортсменів у пауерліфтингу? Опишіть їх.
126. Розрахуйте перспективність спортсмена (чоловіка або жінки), що займається пауерліфтингом.

4. Контрольні заходи

При оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни «Теорія спортивного відбору» формується з двох складових з коефіцієнтом 0,5 кожна.

Перша складова. Оцінюється поточна успішність (ПУ). Тестування або письмова, усна відповідь, самостійна робота протягом семестру проводиться 4 рази. Максимальна сума за тестування – 45 балів. Захист реферату – 25 балів, виступ з доповіддю – 15 балів, виконання презентації – 15 балів (див. табл. 4.1).

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять. Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів. За кожне заняття студент може набрати до «3» балів – за відповідь на питання практичного заняття (тестування, письмова самостійна робота).

Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у: 3 бали – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує; 2 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей; 1 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок; 0 балів – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті або студент відсутній на занятті.

Друга складова – екзамен де студент набирає 100 балів. Оцінка за дисципліну «Теорія спортивного відбору» складається з поточної успішності та оцінки за екзамен, сума множиться на коефіцієнт 0,5.

$$\sum R = 0,5(П_u) + 0,5(Е_R)$$

(П_у) – поточна успішність, підсумковий бал, який включає тестові контрольні роботи, індивідуальне завдання: реферат, виступ з доповіддю, виконання контрольного завдання;

(Е_Р) – підсумковий бал за екзаменаційну роботу.

$$П_u = 0.45П_т + 0.25Р + 0.15Д + 0.15Пр$$

ПТ-поточне тестування;

Р-реферат;

Д-довідь;

Таблиця 4.1.

Оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни
«Теорія спортивного відбору»

Поточне тестування та самостійна робота																Реферат	Доповідь	Презентація	Сума ПУ
ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3								ЗМ 4					
Т 1	Т 2	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15				
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	25	15	15	100

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача.

Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними. Студент, який отримав за всі контрольні завдання не менше 55 балів, допускається до іспиту. Підсумковий контроль здійснюється за шкалою ECTS (див. табл. 4.2).

Студент, який набрав за всі контрольні завдання менше 55 балів, але склав під час сесії на позитивний бал іспит в цьому разі проставляється у відомості фактичну отриману студентом позитивну оцінку за складання екзаменаційної роботи.

Студент, який отримав за всі контрольні завдання не менше 55 балів, за його бажанням може бути звільнений від екзаменаційної роботи, а підсумкова оцінка визначається за результатами поточної успішності.

Якщо студент до початку сесії має оцінки з модульних та інших контрольних робіт менше 55 балів, але склав під час сесії на позитивний бал екзаменаційну роботу, в цьому разі проставляється фактична позитивна оцінка за складання іспиту, ця ж оцінка дублюється у графі «поточна успішність».

$$R = 0,5(П_y) + 0,5(Е_P)$$

(П_y) – підсумковий бал, який включає тестові контрольні роботи, індивідуальне завдання: реферат, виступ з доповіддю, виконання контрольного завдання;

(Е_P) – підсумковий бал за екзаменаційну роботу.

Таблиця 4.2. Система оцінки знань з курсу «Теорія спортивного відбору»

Рейтинг студента за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100 балів	відмінно	A
81-89 балів	добре	B
75-80 балів	добре	C
65-74 балів	задовільно	D
55-64 балів	задовільно	E
30-54 балів	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-29 балів	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Примітка: під час введення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти за денною формою у Донбаській державній машинобудівній академії в особливих умовах студенти виконують контрольні заходи передбачені в пункті 4.1

4.1. Контрольні заходи (дистанційного навчання)

При оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни «Теорія спортивного відбору» формується з двох складових з коефіцієнтом 0,5 кожна.

Перша складова. Оцінюється поточна успішність (ПУ) (табл. 4.1.1).
Тестування проводиться 5 разів. Максимальна сума за тестування – 80 балів.
Захист ІНДЗ – 20 балів (див. табл. 4.1.2).

Таблиця 3. Критерії оцінювання поточної успішності з дисципліни «Теорія спортивного відбору»

Тестові роботи					ІНДЗ	Поточна успішність
T1	T2	T3	T4	T5		
16	16	16	16	16	20	100
80					20	100

$$P_y = 0.80 P_m + 0.20 \text{ ІНДЗ}$$

ПТ- поточне тестування

ІНДЗ- Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Таблиця 4.1.2 Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним
----------	----------------------------	--

		критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бал
2	Складання плану реферату	0,5 балів
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 бали
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1,5 балів
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
7	Захист роботи на практичному занятті	4 бали
8	Наявність презентації	6 балів
9	Разом	20 балів

Друга складова – екзамен де студент набирає 100 балів. Оцінка за дисципліну «Теорія спортивного відбору» складається з поточної успішності та оцінки за екзамен, сума множиться на коефіцієнт 0,5.

$$R = 0,5(П_y) + 0,5(ЕР)$$

(П_y) – підсумковий бал, який включає тестові контрольні роботи, індивідуальне завдання: реферат, виступ з доповіддю, виконання контрольного завдання;

(ЕР) – підсумковий бал за екзаменаційну роботу.

Студент, який отримав за всі контрольні завдання не менше 55 балів, має можливість отримати іспит автоматом, за підсумком ПУ. Підсумковий контроль здійснюється за шкалою ECTS (див. табл. 4.2).

5. Самостійна робота

Під час самостійної роботи студенти вивчають як матеріал аудиторних занять курсу, так і питання винесенні на самостійне вивчення. Самостійна робота планується на кожну годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи студенти звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Зміст самостійної роботи студента складається з таких видів:

- підготовка до аудиторних практичних занять;

- вивчити лекцій матеріал та підготуватися до написання тестових завдань;
- виконання домашніх завдань впродовж семестру.

6. Рекомендована література

Основна

1. Волков Л. В. Основи спортивної підготовки дітей і підлітків: [навч.пос.] Волков Л. В. К. : Вища школа, 1993. 152 с
2. Коханович К. Теоретико-методичні основи комплексного контролю в системі підготовки юних гімнастів: Автореф. дис. ... д-ра наук з фіз.. вихов. і спорту: 24.00.01 /Коханович Казімеж. Київ, 2003. 44 с.
3. Матицин О.В. Сенситивні періоди для інтенсивного формування спеціальної підготовленості юних спортсменів у процесі багаторічного тренування у настільному тенісі / Матицин О.В. // Фізична культура: виховання, освіта, тренування, дитячий тренер: журнал у журналі. 2002. № 1. С. 2-5.
4. Платонов В.М. Система підготовки спортсменів у олімпійському спорті. Загальна теорія та її практичні додатки / Платонов В.М. К.: Олімпійська література, 2004. 808 с.
5. Пуцов О.І. Про перспективи виступу важкоатлетів збірної команди України на Іграх XXVII Олімпіади// Наука в олімпійському спорті. 2000. № 1. С. 14-18.
6. Пуцов О.І. Система відбору важкоатлетів з урахуванням модельних характеристик: дис. ... канд. наук з фізичного виховання та спорту: 24.00.01. - К., 2002. 167 с.
7. Сахновський К.П. Теоретико-методичні засади системи багаторічної спортивної підготовки. Дис. ... д-ра пед. наук: 24.00.01/ Сахновський К.П. К.: УДУФВС, 2001. 317 с.
8. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. Книга 1. Теоретичні основи спортивного відбору / Л.П. Сергієнко. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2009. 672 с.
9. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів / Сергієнко Л.П.. К.: Олімпійська література, 2001. 439 с.
10. Худолій О.М. Навантаження у спортивному тренуванні юних гімнастів / Худолій О.М. // Теорія та практика фізичного виховання. Харків: ОВС, 2001. № 3. С. 13-18.
11. Худолій О.М. Обґрунтування модельних характеристик рухової підготовленості юних гімнастів 7-13 років / Худолій О.М. // Теорія та методика фізичного виховання. 2005. № 1. С. 18-37.

Допоміжна література

12. Енциклопедія олімпійського спорту / за заг. ред. В.М. Платонова. – Т. 2. К.: Олімпійська література, 2004. 583 с.
13. Корнєєв Р.А. Динаміка атлетичної підготовки баскетболістів та критерії її оцінки // Теорія та практика фізичної культури. 2004. № 3. С. 39-41.
14. Міщенко В.С., Дяченко В.Ф. Оцінка перспективності юних спортсменів, що спеціалізуються на циклічних видах спорту, з урахуванням фізіологічних критеріїв // Відбір, контроль та прогнозування у спортивному тренуванні: Зб. наук. праць. К.: КДІФК, 1990. С. 74-87
15. Сергієнко Л.П. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту: підручник / Л.П. Сергієнко. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. 542 с.
16. Хорошуха М.Ф. Основи здоров'я юних спортсменів: монографія./ М.Ф. Хорошуха, НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К.: НУБіП України, 2014. 722 с.
17. Чесноков А.В. Антропометричні характеристики людини як початковий етап відбору для занять пауерліфтингом // Фізична культура: виховання, освіта, тренування. 2002. № 3. С. 51.
18. Чичкан О. Фізичний розвиток та фізична підготовленість веслувальниць на байдарках на основі використання модельних характеристик // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наукових праць. Луцьк, 2002. Т. 2. С. 142-144.
19. Шинкарук О. Основні особливості регіональних програм відбору та орієнтації спортсменів у різних видах спорту // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2001. № 4. С. 27-33.
20. Шинкарук О. Психофізіологічний відбір у системі комплексного відбору у спортсменів, які спеціалізуються у веслуванні на байдарках і каное // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2002. № 4. С. 16-18.
21. Шпак Т.В. Динаміка показників спеціальної підготовленості велосипедисток, що спеціалізуються у гонках на шосе, протягом річного циклу підготовки // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. 2004. №3. С.78-81.
22. Шпак Т.В., Кірієнко Н.П. Особливості факторної структури тренувальних та змагальних навантажень велосипедистів високого класу в різних періодах річного циклу підготовки // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. 2005. № 6-7. С. 96-101.

7. Електронні ресурси

1. <http://moodle-new.dgma.donetsk.ua/>
2. <http://moodle-new.dgma.donetsk.ua/course/info.php?id=2276>